

01. परा-अयते भवति -

(1) परायते	(2) पलायते
(3) पारायते	(4) पर्यावर्तते

02. मीमांसादर्शनस्य प्रणेताऽस्ति -

(1) सायणाचार्यः	(2) जैमिनिः
(3) माधवाचार्यः	(4) गौतमः

03. पुराणानां कर्ताऽस्ति -

(1) व्यासः	(2) सूतः
(3) शुकदेवः	(4) शौनकः

04. योगसूत्रस्य प्रथमं सूत्रं वर्तते -

(1) अथातो योगजिज्ञासा	(2) अथातो योगः
(3) अथ योगं व्याख्यास्यामः	(4) अथयोगानुशासनम्

05. गोपथब्राह्मणं संबद्धं वर्तते-

(1) ऋग्वेदेन	(2) यजुर्वेदेन
(3) सामवेदेन	(4) अथर्ववेदेन

06. सांख्यमतानुसारं पुरुषो वर्तते -

(1) त्रिगुणात्मकः	(2) चेतनः
(3) प्रधानः	(4) अव्यक्तः

07. विवाहस्य भेदा भवन्ति -

- (1) 4   (2) 6   (3) 8   (4) 10

08. आगमशास्त्रमतेन जगतःस्वरूपं विद्यते -

- (1) विवर्तः   (2) सत्यम्
(3) मिथ्या   (4) शून्यम्

09. स्याद्वादः सिद्धान्तोस्ति -

- (1) आगमशास्त्रस्य   (2) न्यायशास्त्रस्य
(3) जैनशास्त्रस्य   (4) सांख्यशास्त्रस्य

10. मीमांसा पदस्य लक्ष्यार्थः -

- (1) जिज्ञासा   (2) न्यायः
(3) विचारः   (4) ऊहनम्

11. ऋग्वेदस्य ऋषिः कः ?

- (1) सुमन्तुः   (2) वैशम्पायनः   (3) जैमिनिः   (4) पैलः

12. ऋग्वेदस्य ऋत्विक् कः ?

- (1) उद्गाता   (2) अध्वर्युः   (3) ब्रह्मा   (4) हेता

13. "वैदिक इण्डेक्स" ग्रन्थः केन विरचितः ?

- (1) मैक्डॉनलः (2) मैक्समूलरः (3) सोपेन्हावरः (4) ग्रीफिथः

14. पस्पशाह्निके ऋग्वेदस्य कतिशाखा सन्ति ?

- (1) 20 (2) 19 (3) 21 (4) 24

15. ऋग्वेदस्य श्रौतसूत्रं वर्तते :

- (1) कात्यायनश्रौतसूत्रम्
 (2) द्राह्यायणश्रौतसूत्रम्
 (3) बौधायनश्रौतसूत्रम्
 (4) आश्वलायन श्रौतसूत्रम्

16. "अग्निमीके" इति मन्त्रस्य छन्दः अस्ति :

- (1) अनुष्टुप् (2) त्रिष्टुप् (3) गायत्री (4) पङ्क्तिः

17. निरुक्ते कति काण्डानि सन्ति ?

- (1) 5 (2) 4 (3) 3 (4) 2

18. शाङ्खायनगृह्यसूत्रे कति अध्यायाः सन्ति ?

- (1) 8 (2) 9 (3) 7 (4) 6

19. मैक्समूलरमहोदयः वेदानुशीलनं कुत्र कृतवान् ?

- (1) अमेरिकादेशे (2) भारतभूमौ (3) जर्मन्देशे (4) फ्रान्स्देशे

20. ऐतरेयब्राह्मणग्रन्थे कति अध्यायाः सन्ति ?

- (1) 30 (2) 40 (3) 50 (4) 60

21. आश्वलायनश्रौतसूत्रं सम्बद्धोऽस्ति :

- (1) शिक्षाग्रन्थेन (2) छन्दग्रन्थेन (3) व्याकरणग्रन्थेन (4) कल्पग्रन्थेन

22. मीमांसान्यायप्रकाशस्य लेखकोऽस्ति :

- (1) लौगाक्षिभास्करः (2) माधवाचार्यः (3) खण्डदेवः (4) आपदेवः

23. ऋग्वेदस्य चतुर्थमण्डलस्य ऋषिः वर्तते :

- (1) विश्वामित्रः (2) प्रजापतिः (3) वामदेवः (4) अत्रिः

24. “अष्टौ समानाक्षराण्यादितः” इदं केन सह सम्बद्धोऽस्ति :

- (1) मीमांसासूत्रेण (2) निरुक्तेन (3) पाणिनीय सूत्रेण (4) प्रातिशाख्येन

25. वाक्सूक्तं कस्मिन् मण्डले वर्तते :

- (1) चतुर्थमण्डले (2) दशममण्डले (3) द्वितीयमण्डले (4) एकादशमण्डले

26. "अग्निना रयिमश्नवत्पोषमेव दिवे दिवे" अयं मन्त्रांशः केन मण्डलेन सम्बद्धः :

- (1) पञ्चममण्डलेन
- (2) तृतीय मण्डलेन
- (3) प्रथम मण्डलेन
- (4) नवममण्डलेन

27. ऋग्वेदे कति अष्टकाः भवन्ति ?

- (1) 10
- (2) 7
- (3) 8
- (4) 9

28. शाङ्खायन ब्राह्मण ग्रन्थे कति अध्यायाः सन्ति ?

- (1) 10
- (2) 20
- (3) 30
- (4) 40

29. उपनिषद्ग्रन्थस्य वर्ण्यविषय अस्ति :

- (1) धर्मः
- (2) यज्ञः
- (3) दानम्
- (4) ब्रह्म

30. यज्ञेभ्यः किम् उत्पद्यते ?

- (1) मोक्षः
- (2) ज्ञानम्
- (3) अपूर्वः
- (4) ईश्वरः

31. वैश्वानरः कः अस्ति ?

- (1) वायुः
- (2) इन्द्रः
- (3) यमः
- (4) अग्निः

32. गायत्री इति छन्दसि अक्षरसंख्या का ?

- (1) 24 (2) 32 (3) 36 (4) 48

33. नासदीयसूक्तस्य सूतक्रमः कः अस्ति ?

- (1) 10/10 (2) 10/129 (3) 10/90 (4) 10/121

34. आचार्यलगधः कस्य प्रणेता अस्ति :

- (1) व्याकरणस्य (2) प्रातिशाख्यस्य (3) वेदाङ्गज्यौतिषस्य (4) शिक्षाग्रन्थस्य

35. ऋक्प्रातिशाख्ये कानि पटलानि सन्ति ?

- (1) 12 (2) 16 (3) 18 (4) 24

36. वेदपारायणस्य संक्षिप्तपरिचयः कस्मिन् पटले विद्यते :

- (1) 15 (2) 14 (3) 2 (4) 10

37. मैक्समूलरस्य मतानुसारं ऋग्वेदस्य कालः :

- (1) 1400 विक्रमपूर्वे
(2) 1200 विक्रमपूर्वे
(3) 1500 विक्रमपूर्वे
(4) 1800 विक्रमपूर्वे

38. मैक्समूलरस्य वैदिकयुगस्य कति विभागाः सन्ति ?

- (1) 3   (2) 4   (3) 5   (4) 6

39. ऋग्वेदस्य शाखा वर्तते :

- (1) कठशाखा
(2) तैत्तिरीयशाखा
(3) आपस्तम्ब
(4) माण्डूकायनशाखा

40. जैमिनिमहामुनेः गुरुः कः आसीत् ?

- (1) वैशम्पायनः   (2) पैलः   (3) व्यासः   (4) स्फोटायनः

Short Answer Questions**लघु उत्तरीय प्रश्न**

Note: Attempt any **five** questions. Write answer in **150-200** words. Each question carries **16** marks. Answer each question on separate page, after writing Question Number.

किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रत्येक का उत्तर **150-200** शब्दों में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न **16** अंकों का है। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर अलग पृष्ठ पर प्रश्न संख्या लिखकर शुरू करें।

01. पुरुषसूक्तनुसारेण सृष्टि-प्रक्रियां विवेचयत ।
02. हिरण्यगर्भसूक्तस्य स्वरूपं प्रतिपादयत ।
03. वेदार्थावबोधे स्वरज्ञानस्य महत्त्वं निरूपयत ।
04. निम्नलिखितेषु पदेषु निरुक्त-दिशा निर्वचनं कुरुत ।
  - (i) आचार्यः
  - (ii) अग्निः
  - (iii) वैश्वानरः
  - (iv) जातवेदः
05. आचार्यलौगाक्षिभास्करानुसारं स्वाध्यायविधिं लिखत ।

06. वेदाङ्गेषु निरुक्ताध्ययनस्य महत्त्वं प्रतिपादयत ।
07. ऋक्प्रातिशाख्यस्य प्रतिपाद्यविषयं प्रतिपादयत ।
08. “अग्निमीके.....।” इति मन्त्रस्य व्याख्या कार्या ।
09. मीमांसाशास्त्रानुसारेण धर्मस्य लक्षणं विवेचयत ।
10. वेदार्थज्ञाने व्याकरणस्य महत्त्वं निरूपयत ।